

Verbundkatalog Kalliope

In: Haagsche Post. 14.9.1935, S. 6

Klaus Mann en het P.E.N. Congres te Barcelona.

Mann, Klaus

1935-09-14

Nutzungsbedingungen

Bei zahlreichen Dokumenten auf monacensia-digital.de sind die Urheberrechte bereits abgelaufen. Sie sind gemeinfrei und dürfen ohne weitere Rücksprache mit der Monacensia weiterverwendet werden.

Bei den Dokumenten, bei denen noch Urheberrechte bestehen, müssen für eine Weiterverwendung stets die Rechteinhaber*innen angefragt werden sowie eine Publikationsgenehmigung der Monacensia eingeholt werden. Das Zitatrecht bleibt hiervon unberührt.

Zur Erteilung einer Publikationserlaubnis wenden Sie sich bitte an:

Monacensia im Hildebrandhaus

Literaturarchiv

Adresse: Maria-Theresia-Straße 23, 81675 München

E-Mail: monacensia.literaturarchiv@muenchen.de

Terms of use

The copyrights for numerous documents on monacensia-digital.de have already expired. They are in the public domain and may be reused without further consultation with Monacensia. In the case of documents for which copyrights still exist, the copyright holders must always be contacted for further use and publication permission must be obtained from the Monacensia. The right to quote under copyright law remains unaffected by this. To obtain permission for publication, please contact:

Monacensia im Hildebrandhaus:

Literaturarchiv

Address: Maria-Theresia-Straße 23, 81675 München

E-Mail: monacensia.literaturarchiv@muenchen.de

ibune:

redactie van het in den aanhef hierboven genoemde Tijdschrift, moge zich hierover nog eens nader beraden.

Voor de opname van dit mijn laatste woord hierover in uw blad, bij voorbaat mijn dank.

Rijswijk. VAN NOUHUYS.

[Het opschrift is van den inzender. — R. e. d.]

Esperanto

M. de R. Hiermede spreek ik mijn hartelijken dank uit voor uw initiatief inzake de wekelijksche esperanto-bijdrage.

Leeuwarden. H. JANSMA.

M. de R. Nu grijp ik Vrijdagsavonds voortaan nog gewaar naar de Haagsche Post! Hartelijk dank voor de aan den heer Andro Cseh geschonken gelegenheid, om een rubriek met Esperanto te vullen!

Vreeswijk. M. v. d. KREEKE.

M. de R. Bij het verschijnen van de nieuwe rubriek Esperanto in uw veelgelezen en door mij steeds gewaardeerd blad, kan ik niet nalaten mijn instemming te betuigen en te verzekeren, dat uw blad daardoor voor mij nog in waarde is toegenomen. Zeer zeker is het een wijs besluit u aan deze nieuwe strooming, die voortdurend veld wint, aan te passen, en voor ons Esperantisten is het een wekelijks terugkerend genot en een groote voldoening.

Leiden. S. M. GRONLOH.

M. de R. Als abonné van de „Haagsche Post“ en als Esperantist is het mij een behoefte u ten eerste dank te zeggen voor het instellen van de nieuwe rubriek „Esperanto“, welke u geplaatst heeft onder leiding van den zeer bekwaam Esperanto-leeraar Andro Cseh. De „Haagsche Post“, die wij steeds met veel plezier lezen, is hierdoor voor ons nog veel waardevoller geworden.

ROLAND SOECHTING.

T. SOECHTING.

Utrecht. v. VOORTHUIJSEN.

M. de R. Zeer zeker druk ik de gevoelens uit van de vele duizenden Nederlandsche Esperantisten, wanneer ik mijn groote vreugde en voldoening te kennen geef over het openen van een Esperanto-rubriek in de „Haagsche Post“, temeer waar deze verzorgd wordt door vermoedelijk den knapsten en nobelsten esperantist van dezen tijd. Hopende dat deze rubriek, die uw blad plotseling tot een der meest vooruitstrevende der wereld maakt, een lang leven beschoren zal zijn, teken ik met de meeste hoortagting,

Rotterdam. MARIANNE VERMAAS.

[Wij ontvingen nog verschillende uitingen van soortgelijke aard. Wij zullen volstaan met deze enkele betuigingen, waaruit wij tot onze voldoening kunnen concluderen, dat er inderdaad veel belangstelling voor het onderwerp bestaat. Ten overvloede is dit ook gebleken uit de honderden aanvragen om Esperanto-sleutels, die ons reeds in de eerste paar dagen bereikten. — Red.]

Klaus Mann en het P.E.N. Congres te Barcelona

M. de R. In het „Haagsch Maandblad“ is een felle aanval op mij verschenen van de hand van den heer Johan Koning. Daar ik van dezen aanval geen inzag heb gehad, alvorens zij werd afgedrukt en mijn poging, mijn nadien in dat blad te verwerken, geen succes had, omdat de redactie geen polemiek wenscht, verzoek ik u beleefd, mij in uw kolommen te mogen rehabiliteeren.

Ik ben op het P.E.N.-congres in Barcelona aanwezig geweest als vertegenwoordiger van het „Duitsche centrum, groep Londen“, aangezien geen enkel ander lid van deze groep zich voor de reis kon vrijmaken. Wat was mijn taak op deze bijeenkomst van schrijvers? Ik had voor een internationaal forum de levensbelangen te vertegenwoordigen van dat gedeelte der Duitse literatuur, dat door het nationaal-socialisme onderdrukt, vervolgd en veracht wordt. Slechts hietoe was ik gerechtigd, slechts hietoe was ik verplicht. Moest ik spreken over de aangelegenheden van Catalaansche, Hongaarsche of Vlaamsche schrijvers? Dat zou niet alleen tacteloos, maar zelfs belachelijk zijn geweest. Toch verwijt de heer Koning mij, dat ik de aandacht der vergadering alleen op de Duitse kwestie heb gevestigd. Hij schijnt niet het motto te hebben gehoord van een prachtig gedicht door Bert Brecht, welk motto ik in het begin van mijn kleine rede heb geciteerd:

Laat anderen van hun schanden spreken. Ik spreek van de mijne.

Veredeling van Volksvermaak — Onze zeurige Radio-Nieuwsberichten — Opnieuw de Onkiesche Foto's in onze Dagbladders — Het Geliefde Esperanto — Verlate P.E.N.nestrijd

Over de opneming of weigering van Ingezonden Stukken kan niet worden gecorrespondeerd. De redactie verzoekt inzenders vriendelijk beknop te zijn.

Ik protesteerde dus in een korte Fransche rede tegen de vervolging der antifascistische Duitse schrijvers door de tegenwoordige Duitse Regeering, binnen en buiten het Rijk. In aansluiting hierop werd aan het Congres de vraag gesteld, of het kon besluiten mij het verzenden op te dragen van een protesttelegram aan de Duitse Regeering tegen het lot van Duitse schrijvers. Alle aanwezigen — met inbegrip van de Nederlandsche gedelegeerden — verklaarden zich daarmee eens. Der volgende ochtend werd aan de vergadering de tekst van mijn telegram voorgelezen. Er werd nog eens gestemd, ditmaal over de verzending ervan. Het resultaat was weder eenstemmig ten gunste van de verzending — met één uitzondering: de Nederlanders stemden tegen. De verklaring, waarmede de heer Koning de houding van zijn groep toelichtte, begreep ik zó, dat hij (de heer Koning) tot de gevallen van Carl von Ossietzky, Ludwig Renn, Berthold Jacob, enz., niet openlijk stelling kon nemen, omdat hij daarover te weinig geïntereerd was. Nu stelt de heer Koning in zijn artikel in het „Haagsch Maandblad“ er prijs op, te verzekeren, dat hij zelf van die gevallen wel degelijk op de hoogte is, doch vreeszen moest, dat andere delegaties er niet zoo goed over ingelicht waren als hij. Het wil mij voorkomen, dat hij deze zorg aan die „andere delegaties“ had kunnen overlaten; deze achtten zich harerzijds blijkbaar voldoende geïntereerd, om zich bij het protest aan te sluiten. Hoe het dan ook zij, het simpele feit is niet uit de wereld te helpen, dat alleen de Nederlandsche delegatie tegen de verzending stemde. Dit eenvoudige feit kan de schrijver Koning met zijn twaalf pagina's lange artikel niet ongedaan maken.

Het artikel, dat ten doel heeft, zijn houding in Barcelona te rechtvaardigen, bevat zeer scherpe aanvallen op verscheidene personen, o.a. op mij. De tactiek en de toon van zijn polemiek komen mij voor Duitschland niet onbekend voor. Voor Nederland is deze allure echter nieuw. Daar is men een andere taal gewend. Het jargon van het artikel van den heer Koning verraste mij vooral hierom, omdat de heer Koning het aanwendt tegen een buitenlandsch collega, die in het land, waarvan de heer Koning zich gelukkig prijzen mag burger te wezen, het asielrecht der politieke emigranten in dankbaarheid geniet. Ik kan niet verheelen, dat ik het juist onder zulke omstandigheden buitengewoon illoyaal vind, wanneer de heer Koning mij op beleedigingen tracteert.

Ik zal er mij voor hoeden, hem in denzelfden geest te antwoorden. Maar kan men er zich zijwigend bij neerleggen, wanneer men in het land, dat men meer en meer gaat voelen als gekozen vaderland, niet slechts als een ijdele, belachelijke, onproductieve nietsnut wordt voorgesteld, maar ook als leugenaar? Dan wordt de zaak toch te ernstig. Dan moet ik den schrijver Koning toch op den man af vragen: heeft de Nederlandsche delegatie als eenige tegen de verzending van bovengenoemd telegram gestemd, ja of neen? Want hier gaat het alleen om. Over al het andere, dat de heer Koning verder in twaalf pagina's uiteenzet, kan men discussiëren, indien men er lust toe heeft. Ik moet toegeven, dat mij de lust daartoe ontbreekt. Waarom zou ik er bij, met hem over polemiseren, of het juist is, dat de kunstenaar altijd en in ieder geval „boven de partijen“ moet staan, zooals hij beweert? Ik zou de vraag kunnen stellen, hoe men het klaar speelt, zich boven de partijen te stellen, wanneer de ene partij de andere in een concentratiekamp stopt, sommigen de ooren afsnijdt en ze ten slotte dood slaat. De heer Koning zal mij waarschijnlijk antwoorden, dat hij zich met dergelijke ordinaire onderwerpen als concentratiekampen nooit bezig houdt. Dat zijn belangstelling meer uitgaat naar begrippen van „humaniteit“ en „cultuur“, dit „kostelijk bezit der menscheit“, in algemeenen, dat is zeer vagen, zin. De schrijver Koning maakt zich ernstig bezorgd over de toekomst van de P.E.N., daar deze onder den slechten invloed geraakt van de „linkse elementen“, die slechts „blinde gelooven in de allen-zaligmakende kracht van hun partij“. Deze linkse elementen duidt de vriend der „waarachtige humaniteit“ in enigszins komische verwarving aan als „naieve idealisten, defaitisten, pacifisten of communisten“. Hij voegt hier de opmerking aan toe, dat men „op schrijversgebied de nuance tegenwoordig niet meer zoo nauw neemt!“ (een merkwaardige opvatting, volgens welke de schrijver Koning ook in ander opzicht handelt). Anderzins verzekert hij, dat hij die drie laakbare typen niet over één kam wil scheren, wat dan toch weer een zeker gevoel voor nuance verraadt. Het sterkste trof mij de kwalificatie „defaitisten“. Ik vraag mij af, welk „defaite“ dit verfoelike menschenlag dan toch nastreeft. Een andere nederlaag dan die der nationaal-socialisten kan dat moeilijk zijn. De heer Koning schijnt ons dit als een zeer zware

zonde aan te rekenen. Ook is het mij niet duidelijk, tot welke van die drie verfoelike menschensoorten ik behooren zou; ben ik slechts een „naieve idealist“, waar ik aan de alleen-zaligmakende kracht van een partij niet geloof en zelfs tot geen enkele partij behoor? In ieder geval heb ik den indruk, dat de heer Koning mij rekent tot de „linkse elementen“, die overal en altijd kwaad brouwen en vooral hierom zoo verachtelijk zijn, omdat zij — wederom naar het inzicht van den heer Koning — met een ongenueeslike artistieke onproductiviteit geslagen schijnen. Daarom beklaagt deze ware, productieve en boven de partijen staande vriend van P.E.N., humaniteit en vrijheid zich hartstoechtelijk over hen, die „zich geroepen voelen, de cultuur te verdedigen“, maar „onmachtig zijn, de cultuur te verrijken“. Daarmede bedoelt hij vooral de geïmigreerde Duitse schrijvers, aan wie hij heelemaal een broertje dood heeft — waarschijnlijk omdat zij niet genoeg boven de partijen staan.....

Over de litteraire mérites van den heer Koning zelf mag ik mij geen oordeel aanmatigen. Alleen heeft het mij getroffen, dat Nederlandsche vrienden, die de litteraire waart van het land goed kennen, mij over deze verdiensten weinig inlichtingen hebben kunnen geven. Natuurlijk heeft de heer Koning ze desmettemin. Want hoe kon de heer Koning het anders wagen, over dichters als Heinrich Mann of Joseph Roth, Leonhard Frank of Döblin, Bruno Frank of Ernst Toller, Lion Feuchtwanger of Bert Brecht, op zulk een toon te spreken? Hoe kon hij zich anders vermeten, juist hun artistieke onproductiviteit te verwijten? Alleen hij, die zelf groote werken tot stand heeft gebracht, kan zich dergelijke stoutmoedige grappen veroorloven.

Doch het was niet mijn bedoeling, te treden in hetgeen deze auteur tegen de Duitse emigratie, tegen mij in het bijzonder, tegen de naieve idealisten en pacifisten in het algemeen op het hart heeft. Waar het op aan komt, is, afgezien van alle speldeprikken, het volgende: Een vereniging van internationale schrijvers protesteert tegen schanddaaden, die een bepaald regiem aan andere schrijvers begaan heeft en dagelijks nog begaat. Een lid der vergadering weigert op gronden, welke waarde en redelijkheid wij hier niet zullen onderzoeken, zijn stem aan dit algemeen protest te geven. Deze geïsoleerde schrijver, die dus een aparte opvatting van menscheit en van de wetten harer verdediging huldigt, beschimpt achteraf — in plaats van nu te zwijgen — in het openbaar dengene, die tot dit protest aancleiding heeft gegeven. Is dit zooals het behoort? Ik richt mijn vraag aan de Nederlandsche schrijvers, in wier naam Johan Koning in Barcelona mocht optreden, doch van wie ik hoop, dat hij in het „Haagsch Maandblad“ niet in hun geest heeft geschreven.

Amsterdam. KLAUS MANN.

„Ontzettende hoofdpijn“.

Moeder's blijdschap over haar dochter's genezing.

„Vanaf haar twaalfde jaar was mijn dochter lijdende aan ontzettende hoofdpijnen. Ik heb haar toen Kruschen Salts laten gebruiken en na een paar weken was reeds beterschap ingetreden. Zij neemt het nu al vier jaren lang en ik kan U berichten, dat zij door Kruschen weer volkomen in orde is. Ik kan als moeder mijn blijdschap niet genoeg bekend maken. Mijn dochter is nu ruim achttien jaar en geheel van hoofdpijnen genezen. Ik raad alle moeders aan om haar kinderen allen Kruschen Salts te laten gebruiken.“

Mej. St. te R. De oorzaak der meeste kwalen is de slechte werking der spijsverteringsorganen, waardoor Uw lichaam niet vrij is van giftige afvalstoffen. Onzuiver bloed is het onvermijdelijke gevolg en de daarbij behorende reeks van kwalen: hoofdpijn, indigestie, moeheid, neerslachtigheid en reumatiek.

De zes zouten in Kruschen Salts zijn een zachte, natuurlijke, doch zekere aansporing voor Uw lever en nieren om regelmatig te functioneeren. Uw lichaam blijft zodoende inwendig vrij van alle onzuiverheden. Kruschen Salts werkt direct op Uw bloedsomloop, zoodat frisch, zuiver bloed door Uw aderen stroomt en U nieuwe energie voelt tintelen tot in elke vezel van Uw lichaam. Stralende gezondheid voor één cent per dag.

Kruschen Salts is uitsluitend verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten à f 0.90 en f 1.60 per flacon, omzetsbelasting inbegrepen. Let op, dat op het etiket op de flesch zowel als op de buitenverpakking de naam Rowntree Handels Maatschappij voorkomt.

(Adv.)

DIATOREN
CENTRALE VERWARMING
LET OP HET MERK